

KREUZE

Rondzendbraif

Nummer 2: augustus/ september

2006

verhoalen
gedichten
verskes
nijs

Vrij rond te sturen naar elkenain dei t lezen wil

KREUZE nummer 2
1ste joargang – augustus/september
2006

redaksie: Jan Blaauw (tekst); Henk de Weerd (opmaak)

redaksie-adres: Verl.Oosterweg 33
9804 RD Noordhorn
0594-503095

JanBlaauw@hetnet.nl
henkdeweerd@hetnet.nl

INHOLD:

Inhold	1
Nij(s)	2/3
Optaikens van n grootmoe-Giny Vonk	3
George en de actualiteit – G. Petzinger	4
Zo kin t ook – Jan Blaauw	5
Nijmoodse Balloade – Siet Bootsman	6
Populieren – Klaas Duursma	7
Van waark zunder centen noar waark	
Veur centen – Giny Vonk	8
n Kop kovvie – Jan Blaauw	9
Pekelderdaip foto: Ben Doedens	10
Tekst: Henk de Weerd	11
Aal mor deur – Jan Blaauw	12
Terry dou t zulf mor ! – Jan Blaauw	13
Kon ik mor – Henk Puister	14
Van oost noar west – Jan Blaauw	15
Duuster boven wotter van Blaauwe Stad – M. Olle Bone	16

BLADZIEDE:

*Vrij rond te sturen; nait zo mor wat overnemen zunder
toustemmen van schriefster/schriever!*

PRIES VEUR JAN GLAS

Grunneger dichter Jan Glas (van '58) het de Freudenthal Pries 2006 wonnen (felisiteerd noamens redaksie van Kreuze!). Dizze Pries is de oldste en belangriekste in t Nedersaksisch toalgebied. (Twijmoal zo groot as hail Nederland!) Nait te min over denken dus, en in 2004 was Jan al n moal twijde. Oetraaiken van de Freudenthal Pries is op 30 september in de bibelthaik Wahlmühle in Soltau (Duutsland). In 2004 kwam t boukje "De vangers van zummer" oet bie De Kleine Uil. Veur Jan Glas d'eerste keer. Kommende haarst verschient t bouk De 100 mooiste Groningse gedichten, ook bie De Kleine Uil. Doarvan is Jan Glas ain van de soamenstellers.

LESTE NIJS

Riemke Bakker van Stichting Grunneger Toal perbaaiert nije kurzussen op te zetten in:

Delfziel (variant Oost), Oethoezen, Ainrom, Feerwerd, Stad, Beem, Westerbrouk, Engelbert en Zeuvenhoezen/Laik.

Veur vervolgzurzussen wordt er docht aan:

t Zandt, Waarvum en Zuudwol.

Opzet is nog dizze moand september te begunnen, mor dat lukt nait overaal. Meer nijs hierover kin je vinden op de webstee: www.grunnegertoal.nl. En aans woag je der mor n telefoontje aan:
Riemke Bakker: 050 3012404

Eerstnuimde kurzussen binnen beduid veur beginners, leste drije veur zogenaamde "gevorderden". Bouken van Siemon Reker, Hanny Diemer en Jakob Loer (apmoal nomineerd veur t beste streektoalprodukt van 2005) worden bruukt om "de kurzisten binnen te laiden in de geheimen van de Grunneger streektoal". Liekt op toeskommen: taal van vrouger heer, joarenlaank sloerd, nou weer opfrist. Woardenen veur d'aigen taal bluit (op), n goud ding!
Veur minsen van boeten de pervinzie, veur "Hollanders", dij de Grunneger taal

nait kennen, moar wel kennen willen, komt der n biezondere kurzus: **Gronings spreken, Grunnegers proaten**. Dij begunt in jannewoarie 2007.

Elk gaat zien koers,
ik op zien boers,
den ais wat vlöts,
den ais wat stoers.

(Peter Visser: t Weer ien spaigel)

SCHRIEFWEDSTRIED 2006

Elfde Pervinzieale Grunneger Schriefwedstried is wonnen deur F.Laning oet Daam. Bie de gedichten was Janka Rubingh oet Maiden de winnoar van d'eerste pries. Bie de jeugd kwamen Bienke Strootman (Ter Oapel) en Laura Wessels (Sellen) op hoogste trapke. Priezen wurden oetlangd deur Deputeerde Hans Gerritsen in gemainte Loppersum, dij dizze keer de wedstried organiseerd het. Der deden 41 minsen oet 13 gemainten mit.

(Bron: Dagblad v/h Noorden, 1/7/2006)

ODE AAN SCHIER IN T GRUNNEGERS

"Ailand", zo hait de nije spaigelploat van zanger en schriever Martin Korthuis. t Ploatje is op 15 juli oetbrocht, presenteed in De Vicarie van Imca Marina in Midwolle. Al weer de vaaierde CD van Martin, dizze keer as ode aan Schiermonnikoog, in t Grunnegers. Hai brocht op vrougere ploatjes benoam Hollandse verskes of Engelse songs. Vanof 2002 ("Lös") was t apmoal Grunnegers. Martin woont zulf al vattien joar op Schier. "Veujoar, zummer, haarst, winter, t is hier aaltied mooi. Zulf vanof de boot." Zien laidjes goan over leven, laifde, draank, drugs, wichter. Martin vuilt zok femilie van bievöbbeld Harry Niehof en Eddy Koekkoek.

Wil je meer waiten?

Kiek ook op: www.martinkorthuis.nl

(Bron: Dagblad v/h Noorden 14/7/2006)

STAINOELLEN OP LAMMERBUREN

Al vief joar laank maggen Tineke en Jan Enne Haack heur stee n netuurboerderij nuimen. Op Lammerburen, bie Elektra, nait zo wied van Olhoof. Spul wordt nog aal groder, nait allenneg mor aandacht veur stainoelen, der binnen nou leskisten, ekskurzies en tentoonstellen over planten en daaier in t Noord-Westen van pervinzie Grunnen. Prachtstee bie t Reitdiep mit bievöbbeld de spindotterbloume, dij liekt oet te staarven. Haack en zien vraauw perbaaiern veur de stainoelen n goie omgeven in stand te holden. Vaalt nog wel ais tegen, zoas dit joar. Jongen hemmen t nait overleefd, schane!

De netuurboerderij aan de raand van t vrougere ailand Humsterlaand is tot en met september op zoaterdagnommedag open van 13.00 tot 17.00 uur. Je kinnen ook n ofspraak moaken: 0594-591474. Meer nijs op www.lammerburen.nl

(Bron: Dagblad v/h Noorden 11/8/2006)

Optaikens van n grootmoe

Dail twij

Grootva en grootmoe worden oproupen.

“Kennen ie even oppazen ?”

Dat gaat wel. Joa, wie akkedaaiern goud mit elkander.

t Lutje wicht wil mit ons verskes zingen en speulen.

Grootva speult mit n dreugdouk n wegdoekspultje: Kiekeboe.

Zie schattert t oet en klimt hom boven op nek.

Mit n klaain zetje zit zie in vensterbaank van t ziedroam woar de baank onder staat.

T mag wel nait moar moeke ken t ja nait zain.

Den het zie nog veul mooier in t zin.

Zie moakt gerdienen tou en kroept der achter vot.

Mit n grode swaai dud zie gerdienen open stekt n lagend kopke der deur en ropt

“Tudepoot !”

As hantam mout je ja zoveul ontholden, den moak je der zölf moar wat van.

Grootmoe Giny

George en de actualiteit

Wottersnood

Joa, Breederode zee t al
Let wel: "Het kan verkeren"
Elk dij n beetje waiten wil
Kin elke dag wat leren.

Het nijste nijs, t is eerlieks woar
Gait over wien, dat ston-er
Wat vrouger n grode luxe was
Dat drinken we nou as wotter.

As ik het goud begrepen heb
Wordt wotter straks zo duur
Dat wien drinken zulfs goedkoper wordt
Ik vuil wel veur zo'n kuur.

Moar k mout der eerlieks nait aan denken
Wat er aal gebeuren kin
As kroane ons gain drup meer geeft
Woar mout dat din wel hin

Ain oorlog puur om 't wotter
Dat ligt zo veur de haand
Bie ons zel t nog wel mitvaaln
In dit natte kikkerlaand

Moar in landen woar men nou voak vecht
Om laand en om de macht
Is woater van het grootst belang
Veul groter as men dacht.

Loat de Techniek noar wotter zuiken
De eulie is straks op
t Is beter veur de vrede en
En t brengt straks even veul op.

Loat w'hopen, dat mensen goan begrepen
Woar of ons t wotter stait
Stait t ons tot d'enkels of de lippen
As t moar nait wieder gait.

Leegloop

Ik las vanmörn in t ochtendblad
De Koamer lopt ons leeg
Dei luu dei vrezan dat stait vast
Een koekje van aigen deeg.

Wat hebben ze aanschopt tegen dat loon
Van laiders in bedrieven
Seloarissen waren veul te hoog
Dat mog toch nait zo blieven

Regering wör op matje roupen
Dij mos der wat aan down
Loon in bedrieven mos omdeel
Van laiders mit fatsoun

Seloaris van minister wordt
Kommend joar het hoogste punt
Dat wat er boven zit vaalt din weg
Dat wordt gain mens meer gund.

Nog veur verkaizen goan de leden
Van Koamer nou op jacht
Noar n boantje dat heur beter paast
En woar t seloaris lacht

Want alles wat goud regeld is
Veur t ènde van dit joar
Dat kin toch nait terogdraaid worden
Dus doar schoelt gain gevoar.

Doarom lopt Koamer nou al leeg
Der mout wat veurberaid
Zai strompeln bienoa over mekoar
Tied hebben ze ja bienoa nait

Dat koekje loaten ze vast wel liggen
Veur t waarkvolk van dit laand
Want loonsverhogen zel wel nait worden
Hebben ze toch wat in d'haand.

Majesteits-kennis

De koamer leek zo nuver
mit dat stoere kabinet
Toch zeggen ze het nait zitten,
nou hebben we vorstverlet.

En Majestiet moar denken:
"Ik heb dat hail goud zain
As ik dit kamnet loat vaaln,
ik straks gain stuver meer verdain".

En doarom ruip zai Lubbers
Dei wait van houd en raand
"Ik wil t kamnet groag hoalen,
din bin ik uut de braand."

En Lubbers zee: "Ik help joe".
Hai kneep heur even in de ...haand
"Begriep mie goud, ik dou dit
veur 't hail van 't mouderlaand.

Zo is t er dus van kommen:
Zie goan nog evenpjes deur.
En t volk dat kin weer kaizen
veur t volgende malheur.

GEORGE PETZINGER

ZO KIN T OOK !!

Aan: Gedeputeerde Staten van
Groningen

t.a.v. dhr.F.Woudstra
Postbus 610
9700 AP Groningen

Onderwaarp: bezwaar aantaken tegen
gang van zoaken rond Mer en
veurkeursvariant 5

Noordhörn, 16 juli 2006

Geachte Deputeerden,

Mit dizze braif moak ik kenbaar dat ik joen
konklusies in dat MER-verslag en joen
veurkeur veur meugelkhaid 5 mor niks
vind, ik taiken doar bezwaar tegen aan.
Elkenain is wel ains weg kwiet, mor kin op
goie pad weerom kommen, as e nait
zainde blind en heurende doof is.

- Dörp Noordhörn ligt er en t ligt der
al joaren. Dörp huift aantasten van
zien leefboarhaid nait te pikken,
dat is al te voak gebeurd. (aanleg
Vraisestroatweg, kenoal,
bedrieventerraain woar
zogenoamd in Zuudhörn gain stee
veur was).
- Open kaant van Noordhörn, in t
oosten, is zo kostbaar, dat dij kaant
nait opofferd worden mag aan wat
veur ekonomisch belang din ook.
Dörp huift nait ofsmoord worden,
dat hemmen Noordhörners nait
verdaind.
- Licht en duuster, geluud en stilte,
laandschopsweerden,
Hamsterbörg, je goan dat nait
apmoal op misbult smieten, omdat
der nog meer minsen dure bezine
verknabbuzzen willen in heur
“statussymbool”.
- En as je din aal n zo neudeg n
rondweg aanleggen willen, goa din
mor onder t kenoal deur, nait mit n
hoge brogge derover hin. Woarom
binnen de kosten van zo’n
onderdeurgang nait kontroleerbaar

berekend? As dij hoge brogge der
komt, valen de kosten wis en vast
grauw en groetereg tegen, mout
der n poar keer spieteg genog wat
bielegd worden. Das nou ainmoal
poletiek....

- Wat din wel? Verstaarken van t
spoor en verkeer over t wotter, nog
meugelkheden zat. Din huiven der
nait zoveul vrachtwoagens over de
weg denderen. Streekverkeer mit
auto’s ontmoedegen (nee, dat huift
nait aaltied mit kopspiekers of
druppels, binnen genog aandre
meugelkhaiden). Verstaarken van t
unieke karakter van Middag-
Humsterlaand, pazend bie dat
karakter. (Tussen Spanjoarsdiek
Noord en Zuud kin best n overzet
veur fietsers en wandeloars).
- Pervinsie mout opholden mit te
waarken aan aal dij dingen dij
valen onder: “Opzied, opzied,
opzied; ruimte, ruimte, ruimte....”
Verbeterens zitten tussen d’oren,
nait aaltied in t knipke.

Ik goa der vanoet dat je mien reaksie
verwaarken in de verdere gang van
zoaken (diskrimmenoatsie van Grunneger
Toal mag ja nait)

Mit vrundelke groutnis, denkt der nog mor
ains over,

Jan Blaauw

Nijmoodse balloade.

Refrein: Zo mor n jong, gewoon n wicht.
 Hai kreeg n oproup, dee zien
 plicht.
 Mit heur ien t bloud was hai nait
 baang.
 aal duurde t wachten oareg
 laang.
 Ook zai het altied op hom wacht.
 Zien laive braiven gaven heur
 kracht.

1. Zai heurde dat hai oetzonden wer
 en kroop wanhopeg even op ber.
 Zes moanden mos hai noar Irak.
 Bie t nijs was t of t haart heur
 brak
 Mor dou hai loader bie heur
 kwam
 Wol ze toch nait dat hai t vernam.
 Zai dee dus flinker as ze was
 Dou ze hom komen zag deur t
 glaas.
 Hai keek heur wat verwonderd
 aan,
 begreep t wel, kon heur allaang.
 Hai streek heur deur t blonde
 hoar
 En dou omhelsden zai mekoar.
2. September kwam. Dou mos hai
 vot.
 Zo gaat dat ja. Dat is t lot
 van altied en van iedere soldaat.
 Vrijwilliger of nait. Hai is paroot
 en vraauwlu zitten thoes ien zörg.
 Veur hoop en laifde stoan zai
 börg.
 Mor t kin ook andersom. Din gaat
 zai vot, ien uniform. t Verdrait
 bie hom as hai berichten heurt
 van bomaansloagen ien n
 verscheurd,
 vernaild en haildaal lössloagen
 laand.
 En mensen stoan gewoon aan
 kaant.

3. Toch was mor zo dat haalf joar
 om.
 Weerom kwam t haile peleton.
 Net as bie t treurege vertrek
 stoan achterblievers vlak bie t
 hek.
 Ain plek bleef leeg. Hai was
 weerom.
 Zai lag ien t zaikenhoes.
 Woarom?
 Zo blied was zai weer mit zien
 komst
 dat ze per ongeluk en allerdorst
 van stoup òf glee dou ze t
 vertellen wol
 en overaal even hènrieden zol.
 n Groot geluk vonden zai tot slot.
 En dat ging nooit, nooit meer
 kapot.

Siet Bootsman

Populieren

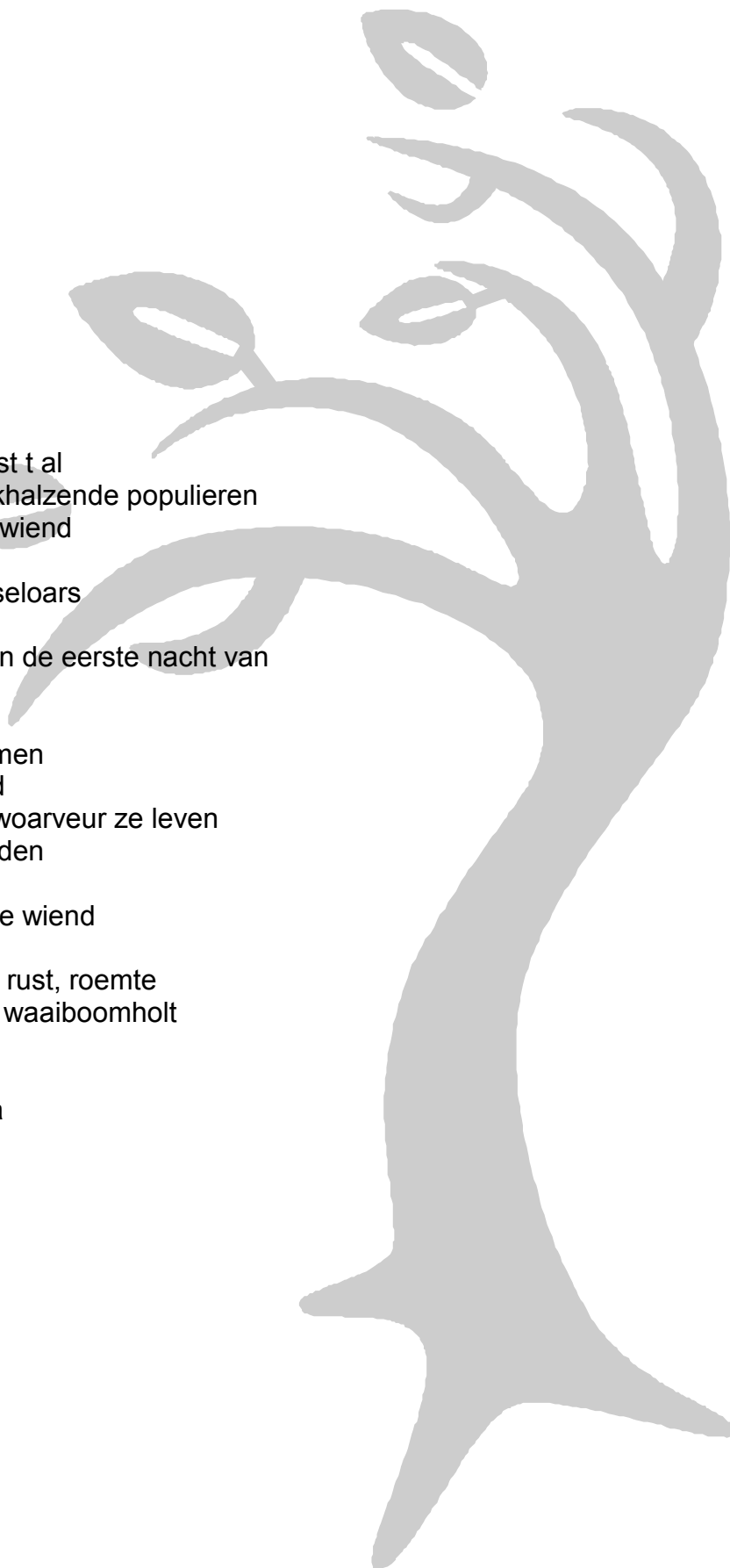
Ien de verte roest t al
Doar binnen riekhalzende populieren
de stem van de wiend

Blauw grieze ritseloars
zunder jeugd
Groot worden ien de eerste nacht van
hun bestoan

Lompe dikstammen
die ien kôrte tied
t doel berieken waarveur ze leven
De grootste worden

Hiernoa griept de wiend
zien kaans
Wat overblijft is rust, roemte
en tweede keus waaiboomholt

Klaas Duursma

Van waark zunder centen noar waark veur centen

In joen leven kin t roar lopen en
haail aans oetkommen as joe van
teveuren der van dochten.
Dou wie verhuusden noar hier in
Noordhörn was k een onbekende in
dizze kontrainen.
Man aan t waark en kinder noar
schoul en ik thoes allennig.
Kon hier gain mensk.
Der oet en op pad, dat mos k moar
doun.
K wer lid van 't Rooie Kruus veur de
Welfare.
Mien toak wer vrouwlu te bezuiken
dai nog thuis wat ommaans hebben
wollen.
Wat heb ik veul met heur moakt,
toavelloakens, schoetjes, klaaidjes
nuim moar op.
T was dankbaar waark en het dud n
mens goud as der noar je outkeken
wordt.
Doarbie ging k bie Toaveltje Dekje
aan t waark.
Al doage was k er mit aan gang.
Heul wat uur in week in taauw. k
Verdainde gain stuver mor t gaf mie
veul plezaaier en k was dankbaar dat
k het doun mog.
In t lest van 1998 kreeg k een braif
van t Ministerie van Onderwies.
Zie zaten in de knieper den der
waren veul te min meesters en juffen
veur de schoulen.
k Har vrouger waarkt veur de klas en
omreden k aal papieren hoald har,

vreugen zie mie weer opneis te
begunnen. Moar k was toun 55 joar.
k Har der nog wel zin in, mor heb
eerst ofwacht wat mien
meugelkhaiden waren.
Der kwam een kôrte oplaiden in stad
aan de P.A. veur weer- aan-t- waark-
goanders.
k Moes ain dag in week noar stad en
ain dag mos k een plak zuiken op n
schoul om boudel of te kieken.
k Vruig bie schoul in eigen dörp.
Mog der direkt wel blieven kreeg k
as beschaaid.
Noa n pooske vruigen ze mie der te
kommen waarken bie de grode
beudels.
Zo kreeg k nou outbetoald veur mien
waark.
Dat was n haile veraandering.
Nou k stopt bin mis k veural d
aaanhold mit de kinder en t waarken
mit elkander in n gemainschop.
Mien noam "Oma juf" (geven deur
ain van de kinder) heb k met veul
plezaaier droagen .

Giny Vonk

n KOP KOVVIE

n Groep old studenten, aaltemoal goud terechte kommen, kwam bie mekoar om heur olde universiteitsleroar te bezuiken. t Gesprek draaide al gaauw oet op kloagen over waarkdrok. De leroar bood zien gasten kovvie aan. Hai gong noar de keuken en kwam weerom mit n grode kan kovvie en n bult kopkes. Stainen, plastic, gloazen, sommege hail gewoon en aandere duur en oetzunderlek. Leroar vroug elk zokzulf in te schenken.

Toun ale old studenten n kop kovvie haren, zee de leroar:

“Zo as je zain konnen, werden ale mooie, dure kopkes pakt, de gewone, goudkope bleven stoan. Het is veur joe normoal t beste te willen veur jezulf, allenneg mor t beste. Dat is de bron van joen problemen en stress. Wat joe aiglieks aaltemoal wollen, was kovvie, nait t kopke. Je pakten hail bewust de betere kopkes en huilen mekoar ook in de goaten.

Wel, as t leven de kovvie is, din binnen de boanen, t geld en de stee in de moatschappij de kopkes. Ze binnen niks aans as raive woarmit je in leven blieven, mor de kwaliteit van t leven

veraandert der nait deur. Asmits, as wie te veul noar kopkes kieken, vergeten we te groalen van de kovvie. Dus minsen, loat je nait drieven deur de kopkes, genotter in stee doarvan van de kovvie. As je n volgende keer kovvie drinken, kin dit verhoaltje joe van pas kommen.

(Plukt van internet, vertoald oet t Engels deur Jan Blaauw)

Pekelderdaip bie Van Weringsklap

Foto: Ben Doedens

Pekelderdaip

Ik kom nait zo voak meer in mien
geboortedörp Ol Pekel.
n Poar moal in t joar bezuik ik n
schoolkammeroad dij doar nog woont.
t Kost mie oltied weer muite om zien huus
te vinden.

Vanzulf is in Pekel net as in de maiste
dörpen veul veraanderd moar de
Wedderklappe ligt gelukkeg nog op zulfde
stee en den is t nait ver meer.

Luu, dei net as ik Pekel van vattig joar
leden nog in t geheugen hebben, zuiken
wel vergees noar de "Veendiek," t Smaal
Padje" of "t Klain Draaigie".

En om bie mien geboortehuus aan de
Komnijsterwieke te kommen, mos k over
t daip, mor ik kon de "Albionsbatte"
naargens vinden. "Den mor over
"d' Hoanekamp", docht ik. Mor ook dat
lukte nait. En k wos toch sekuur woar dij
vrouger lagen, want t daip ligt der nog net
zo.

Vraag mie nait hou k der toch kommen
bin, want dat wait ik zulf ook nait meer. En
Komnijsterwieke is ol lang gain wieke
meer.

In de joaren sesteg was "veruutgang"
belangrieker dan eerbied veur t verleden
En t dichtgooien van de wieken heurde
doar schienbaar ook bie.

T Liekt nou wel of t daip zien aarms en
bainen verloren het.

Daip mit de wieken wazzen vrouger de
slagoaders van t dörp.

In tied van vervening hebben proamen mit
peerden derveur de törf zo öfvoerd
Toun der gain veen meer was, kwammen
in Oale Pekel de febrieken.

t Was veuraal de stroketon, woar de
maiste manlu heur brood in verdainden.
Dat t daip n open riool wui, was de pries
dij doarveur betoald worden mos.

Mor zelfs de aargste stank roek je op t lèst
nait meer, want stank was waark.

Dat kon je wel zain aan de stroschepen dij
deur t wotter gleden

En uut mien kindertied is mie biebleven,
dat vies wotter ook zien mooie kaanten
haar.

Zo gingen wie soms goud in t wotter
reukeln en smeten der n brandend stuk
pepier in. t Was den net of je t gasstel

aanstoken haren, mooie blaauwe
vlammen op de graauwe schoemloage.
t Was vanzulf verboden, want de
stroschepen in t daip wollen ook wel
branden. Mor ja, olles wat nait mag is
spannend veur kinder.

En as t veul regend haar, was t feest, den
gingen de sluuzen in Neie Pekel open om
de wotterstand noar beneden te brengen.
De vissen dij mitloosd wuien, kwammen in
t zwaarte wotter van Ol Pekel al gaauw
boven zwemmen.

Mit n schepnetje van n olle kouze van moe
gingen we bie t daip langs om viskes te
vangen. Ainmoal is 't mis goan. k Haar mie
te wied op de staiger bie d'Albion woagd
en toun n grote jong mie veurbie wol,
schoot ik op de kop in t stinkende schoem.
n Poar weken loater kreeg ik n zaikte dij
nait in dokter Boswiek zien boukje
veurkwam. Ik ging noar t zaikenhuus en
kreeg n apaart koamertje, omdat ze
dochten dat et besmettelk was. Ze binnen
der nooit achterkommen wat t wèst is
t Voele wotter en de rötten dij der in
zwommen hebben der vast mit te moaken
had.

k Heb t gelukkeg overleefd, mor oltied is
mie biebleven, hou doar onder wotter mien
achtjoarege leven in n flits aan mie
veurbieging. Mien eerste videoclip, bedenk
ik nou.

Tegenwoordig zitten der mensen mit n
hengeltje te vissen langs daip en nait meer
mit n schepnetje. De febrieken hebben
heur tied had. t Wotter is schoon en de
batten en klappen binnen nuver
restaureerd. De maisten binnen doar
bliede om

Mor toch, as k noar dat mooie
opgekalefoaterde daip kiek, krieg ik t
gevuil dat der wat nait klopt. Op n enkel
luxe jacht noa, zai k gain boten meer
voaren.

Schoon, mor dood !

t Dut mie denken aan n olle buurman dij
noa t overliden zien allozie mit
kreeg in de kiste. n Mooi idee veur de
noaste familie.

Mor wat mout je mit n allozie as je uut de
tied binnen.

Henk de Weerd

AAL MOR DEUR

zoiboi brengt mie van duuster
houke mit swien in t hok noar
mure aan overkaante bie pompe

aal mor deur

kom langzaam op gang
aansteuter is d'r nait
mout mie zulf redden
swiene knort
mor stekt gain poot oet

aal mor deur

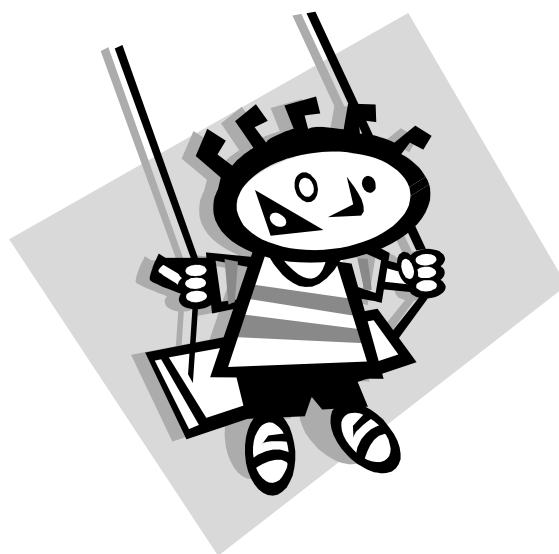
dik taauw aan baalken
zo vast as n hoes
pa doan

bruier komt in t zicht
ik kin t wel schudden
goa noar koamer
zoiën in stoule

aal mor deur

Jan Blaauw

noordhörn, 15 mei 2005

TERRY, DOU T ZULF MOR!

Terry Rist is n fantast, ik beduil: n fantastisch gehaaim agent, standploatse Noordhörn (mor ook dat is gehaaim, kop dicht dus). Hai is nog in oplaaiden, der gait wel ains wat mis, mor ook Terry is nooit te old om wat te leren. En as e t eerlieks nait meer wait, nimt e kontakt op mit Ongkool op de sentroale, aargens in n anonieme bunker. Hold joe vast!

Terry Rist hemmen ze bie rebulie achter t kerkhof n bain ofzet en dat is hom in t verkeerde keelgat schoten. Man, dat is mie n boudel! Benaauwd tot en mit kikt e hulpeloos om zok tou. Zien noaber het 'om bie t bain, ropt en trekt as Soeperman en oetendelk krigt e t spul lös. Sangen gezichte van Terry wordt hail langzoamaan weer rood en din host liekwit. Mor, ik mout t hom tougeven, hai vertrekt gain spier, al rollen zien ogen sikkom tou kop oet. Noa anderhaalf uur, as zien noaber de hege knipt het, noar winkel west is om kaawtebak en zien windhond oet de knup hoald het, kin e weer wat zeggen:

"Aaaahhhh....." Krekt as n leeglopende fietsbaand. En dîn:

"Wel het dat ommaans had!!! As k hom in mien poten krieg! Wel gloeiende godenaalzienrododendronsnogaantou, wel het dit ommaans had??!!"

Noaber spijt droadje tebak oet, trekt even mit scholders en schudt wat oet zien maauwe: n oprold braifke mit n strikje derom. Hai gef t aan Terry dij veraltereerd n bokkesprong moakt en dut of e zien vingers braand het.

"Even onder n stroal kold wotter, zo weer over en krigt gain bloaren", buurman raaist of, het der tebak van.

Terry dut wat zien noaber hom roaden het. Hai draait kroane wied open, mor doarmit kin e aal t wotter van de zee nait ofwazzen. Boetendat stait keukenvlouer binnen körtste keren blaank, kin e zien zwemboksem nait vinden en plougt e noar t drievende toafeltje, dij e n pote oetdraait. Terry kin krekt t oprold braifke noar zok tou meneuveln, hoalt t strikje derof en leest dîn de oetlopen letters:

"Ongkool aan koatsebale: kode BIG deurslikken, noaspuien mit blaikwotter

veur ale wizzeghaid. Nije opdracht stait op t koartjesbord in Super, daarde riege, eerste koartje. Nait liekoet der noar tou, sloeproete XY³, kiek mor in bieloage Xla van t handboek veur ervoaren gebelskopdroagers. Eerst troangas in gruinteofdruilen spaaiten, din pas koartje van t bord ofpakken. Blief mit baide bainen op grond stoan. As grond te hait onder de vouten wordt, din pazende moatregels nemen. Vaal nait op, blief krekt zo gek doun as aandern."

Terry drift mit toavelpote toenpad of. Woar het zien noaber dat ofzette bain loaten? Dij het e van neuden, hou kin e aans mit baide bainen op grond blieven? Wel gommesnogaantou, noaber het t aan zien windhond geven, t ligt nou boven in hege. "Koest, Wuppie!" Hond krigt toavelpote, Terry ropt zien mishandeld bain oet de hoageldoorn en floddert weerom noar hoes op zuik noar t buske mit bainplaksel. Dreugtied: 3-5 uur, doar is e nog laang nait kloar mit. Om seupel van te worden! Zien onverzeddelke optimisme holdt hom op de bain, al kin e doar nait op lopen. Eerst mor even n bainplakpauzesloapke, kin e zok goud opladen.

Op bord bie Super hoalt n antam koartjes van daarde riege en wizzelt ze apmoal mit dij van doarboven. Veuraan op daarde riege stait nou: **Aanboden: kunstbain, sikkom nait broekt, pries n.o.t.k. Veur dou t zulvers....**

Jan Blaauw
Sept.2006

KON IK MOR

Nooit laag ik nog
zó hard,
nooit meer
zel k mie slapper lagen
as dou ik kind was
mit d'aander kinder
in de buurt

noa t speulen
duurdest mor zuneg
thuuskomen in duustern,
omdast te loat wast
en dien onderbroekie
was te geel

hou moakt n kind
aan n groot mîns dulek
dat e laagd het
om hai wait nait wat,
zó laagd,
dat alles
mor den ook alles
wat der was
nait meer beston?

Henk Puister

Oet: "WOTTER"

GRUNNEGER DICHTERS
o.a. Simon van Wattum
Tonko Ufkes
Hanny Diemer
Jan Glas
Peter Visser

Oetgoave van BIBLIONET GRONINGEN t.g.v.
GRONINGER BOEKENDAGEN 2003

Inlaaiden: Harm van der Veen

VAN OOST NOAR WEST

En sums weerom....

Mien kennismoaken met West-Grunnen viel ien e haarfst van 1967. Veurheer was ik der allent mor laangsreden met e trein, op weg noar of weerom van Fryslân (ien Grou vekansiewaark ien e jeugdherberg Oer t Hout). k Haar n tip kregen: ien Zuudhörn hemmen ze dringend n schoelmester van neuden. Juf van klas 3 (nou groep 5) was der gilpend vandeur goan, hielemoal over de rooie. Ik op pad van Midwolle over Stad, met e trein, uutstappen ien Zuudhörn. En doar stoa je dan op e vrumd perron, woarhen? NS-man met rode pet wees mij vrundelk de weg, loater kwam k hum weer tegen as voader van n stuk of wat kiender, k heur zien stem nog: stationschef Rogaar. "Goa mor op t geluud van de speulende kiender of", t was krekt speulketier. Ik met n boog laangs Wilhleminaloan en Burg.de Vriesloan noar overkaant van e Gast, noar de Frankriekerloan. In mien beste pak, strikke veur. Proefles ien meester Wibbens zien klas, haarfst 1967? Wat ik uutspookt heb, k wiet t niet meer. Proaterij achteroaf met meester Wibbens, mor benoam met börgmeester Stronkhorst, dij t miest aan t woord was. k Haar wel wat pluspunten, de grootste doarvan was dat k votdoadelk begunnen kon, noa de haarstvekansie. Dat het de deurslag geven, mien konkurrent zat ien dienst en kon der noa Kerst pas uut.

Op 6 november 1967 is veur mij t onderwizersleven eerlieks begunnen. Ien Bellingwolle en Kloosterholt haar k al proefdraaid, mor nou.... t Gebouw met die laange gang aan de Frankriekerloan woar veur schoeltied de schoonmoakers de boas waren. t Schoelplein met t muurtje en t stroomhok, lokoalen aan de wegkaant van Jan Albronda (klas 4), meester Wibbens (5 en 6), Janneke Viëtor (2). En dan aan t enne van de gaang rechtsof, soort tussenlokoal met smoezelge gardienen, n scheur derien. n Stel kiender met van die grode vroagogen, nijsgierig noar die greune mester Blaauw. En t trapke of, deur deur noar de jongste kiender van Aafke Wijnalda...

Eerste weken ging k met e trein, tussen de middag at k mien stoetjes bij Jan Albronda thuus, aan de Israelstroat, of gimvester Appie Hansems, ien e zulfde stroat. Noa twij weken kreeg k n koamer aan De Gast, bij juffrouw Meinemoa, 8a. Allent deurdeweek, weekenne noar huus, ien Hoogeveen (mien ouders waren verhuusd) of noar Gé ien Scheemde. Van begun of aan ston k der allent veur, je werden zo ien t diepe smeten, zwemmen leerde je goandeweg. Veur mij was t n prachtklas, mor ja, welke onderwiezer zegt dat niét van zien eerste, echte klas? Je konnen je hielemoal richten op t lesgeven en t noakieken van t wark ien e schriften, dikke tas met noar huus. Vergoadern? Nee, doar wer niet veul tied aan spendeerd. Personeelsvergoadern beston nog niet, wat Wibbens te zeggen haar, dee e ien e eerste vijf minuten van de pauze. (Wat wij te zeggen haren, was nog niet zo van belang...) Sums was der n vergoadern van de olderkemizzie, dan opende de veurzitter en gaf votdoadelk t woord aan meester Wibbens, wel zo makkelk. Sikkom vijf joar waarkte ik aan de Frankriekerloan, achterof vlogen ze om, mor dat zal niet aaltied zo west wezen. Noa t eerste joar ging k met dezelfde klas met noar de vierde, n joar loater weer noar 3, doarnoa nog 2 joar ien klas 5. Jan Albronda was promoveerd noar d'ULO, veur hum kwam Dries Pepping, dierboar herinnerd. En nog weer wat loater n aandere Drent: Albert Zwiers. Aafke Wijnalda ging trouwen, as k me niet vergis kwam Aartje Krijger as heur opvolgster. Benoam met Dries en Albert was der veul kontakt. Even proaten noa schoeltied bij t muurtje, even lopen noar de raand van t dörp, noar de Cleveringaloan, kieken hoe t ston met de nije huzen. Met Dries n joar (nou ja, dat was de bedoeling...) noar Engels L.O., woar we meer laagt as leerd hemmen (I don't quite agree with you, sir!). Akte? Nee, doar kwam t niet van, ok deur gezondheidsproblemen. Ik kwam zes week ien t ziekenhuus ien Hoogeveen aan gewichten, n hernia... Rekken om n bepoalde zene meer ruimte te geven. Eerstetiedsrozen haren dus wel degelk ok stiekels...

Jan Blaauw

DUUSTER BOVEN WOTTER VAN BLAAUWESTAD

Kriegen we nou n regiosoap of schut dij der bie in? Poar moand leden schreef Piter Bergstra in t Dagblad n verhoal over de kritiek van de geestelk voader (zol t verder goud mit dij man wezen?) op t veurnemen n regiosoap oet te zenden over Blaauwestad. RTV Noord het al tieden niedsk keken noar TV Oost mit heur "Van Jonge Leu en Oale Groond", suksesprogramma zunder weergoa. Der ligt n plan om n Grunneger serie te moaken: "Boven Wotter", veureerst twaalf ofleverns, over Blaauwestad en d'olle en nije bewoners. Mor joa, zowat köst geld en dat mout aargenswoar heer kommen. Zes tun hemmen ze van neuden, eerste tied. (Zel al weer wat wozzen weden). Dij geestelk voader, Wim Haasken hait dij man (doar kin e vanzulf niks aan doun), zugt dat Grunneger gedou nait zitten, dat kin ja gain promootsie wezen en mit dat woord wordt tegenswoordeg alles verantwoord. Doar kin'k mie doch zo aibels kwoad om moaken (Wel begunt der nou weer over gezónd leven? O, mien vraauw...) Eerst goan ze doar in Oost-Grunnen boudel op de kop zetten, op t stuk grond mit t staarkste kerakter van de haile pervinzie, mit n historie om JOE tegen te zeggen, en din mout alles wat mor n beetje te veul noar t Grunnegers toalt, onmeugelk worden moakt. Doar wordt willens en waitens n karaktermoord pleegt, olle landschop om haals brocht en zulfs de taal wordt diskrimmeneerd. Aiglieks willen dij geestelke voaders en moekes, dij Hoasken huift zok nait te verbeelden d'ainegste verwekker van Blaauwestad te wezen, oet promootsionele overwegens der n Hollandse enkloave van moaken, in t haart van t Grunnegerlaand. Dij feguren goan der vanoet dat Grunnegers doch gain knipke of portefulje hemmen dij dik genog is. Rekloame moak je in t ABN of in t Duuts, das ook ja Eurogebied en doar wonen ook wel van dij flappenwappers dij n hoes aan t wotter willen, van Blaauwestad. Denken dij geestelke olders.

Nou kin meertoaleghaid veur wat veur regio ook, gain kwoad. En doar is best n prachtsoap van te moaken zunder dat de boudel tot op grond tou sleupt wordt. Veur t Grunnegers zol t n goie aanpeerdjeder wezen, en veur aanstoalegen ook, dij mouten ook deurhemmen dat ze nait in n leeg moanlandschop deel strieken. In onze pervinzie doun wie doch al wat spastisch over onze streektaal. Dagblad het doar ook n handje van. Nijs over n pries of n nije spaigelploat wordt in t ABN aan de lezers veurlegd en dat waarkt bie mie op de laagspieren. Dat kin doch wel aans?! En der is din aal n stee, n lutje stee veur Fré Schreiber inruumd, ainmoal in weke (en zummers twij moand nait, want in vekansietied wordt der gain Grunnegers sproken en lezen), mor wieder? n Baarg schoulen waiten ook al nait wat ze mit t Grunnegers begunnen mouten, ook al hemmen ze prachtege lespakketten in kaaste stoan. Ofstovven dij handel! Dij regiosoap "Boven Wotter" mout der kommen, geestelk bevoaderd of nait. Loaten we eerlieks wezen: "Moi!" klinkt doar over t wotter van Blaauwestad doch veul mooier din "Goedemiddag" of "Koetemorken"? Nou din!

M. Olle Bone

KREUZE 3 komt oet rond 1 november 2006. Wie willen joen biedroage groag hemmen veúr 26 oktober! Sturen noar JanBlaauw@hetnet.nl of henkdeweerd@hetnet.nl, of op d'ollerwetse menaier in de buzze van Verl.Oosterweg 33, 9804 RD Noordhorn. En om mit n olle vrundin te spreken; Puut he?!